

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2025

Styrelsens sammansättning och möten

Föreningens styrelse har under verksamhetsåret 2025 bestått av Jonas Häggblom (ordförande), William Velmala (viceordförande), Staffan Weckman (kassör), Kim Lindholm, Arno Rautavaara, Susanne Skogberg och Magnus Östman. Stina Wikman har fungerat som bokförare utanför styrelsen. Två styrelsemöten hölls under verksamhetsåret. Föreningens årsmöte hölls i Lovisa Svenska Medborgarinstitut den 4.4. 2025. Förutom att stadgeenliga ärenden behandlades höll Juha Kokkonen ett föredrag med bilder från Kuusamo.

Verksamheten på Aspskär

Bevakningen

Aspskär var bemannat sammanlagt 130 dagar under året, varav 77 dagar inföll under tiden för inventering och uppföljning av häckfåglar, d.v.s. under fredningsperioden 15.4–15.8. Totalt deltog 30 naturintresserade personer i verksamheten. De långvariga bemannarna (minst 7 dagar) var (antal bemanningsdagar inom parentes): Martti Hario (40), Jonas Häggblom (28), William Velmala (27), Teemu Lehtiniemi (22), Ari Laine (17), Harri Malkio (13), Keijo Ikonen (11), Olli-Pekka Liinalaakso (11), Sannakajsa Velmala (11), Hannu Repo (9), Staffan Weckman (9), Eero Haapanen (8), Maiu Juurik (8), Leena Laine (7). Antalet kortvarigare bemannare var 16.

Häckfågelbeståndens storlek

På Finska viken var vintern 2024–2025 mild, och i Lovisa skärgård bildades inte ens ett tillfälligt istäcke. Kraftiga vinterstormar fällde fler stora träd med rötterna än vanligt på öarnas östra stränder. Det höga vattenståndet sköljde näset på Ören helt rent från all vegetation och strandbråte, så att landskapet tidigt på våren för ett ögonblick såg ut ungefär som på fotografier från 1950-talets Aspskär! I övrigt verkar växtligheten bara öka på ytterskären under de nuvarande heta somrarna.

Verksamheten på Aspskär år 2025 kunde inledas redan i mars. Våren var dock sval, med undantag för en kort värmebölja kring påsk (17-21.4), som hann sätta i gång äggläggningen hos tidiga häckare under andra hälften av april (bl.a. gråtrut, grågås, gräsand och strandkata). Maj och början av juni var kyliga och präglade av nordliga vindar. Den första sommardagen med värme över 25 °C inträffade först den 14 juni, medan man vid samma tidpunkt året innan redan hade haft 22 sådana dagar i Finland. Sjöfåglarnas häckning började dock till största delen vid normal tid eller bara något försenad.

I juni föll över 100 mm regn på Aspskär, och även i början av juli kom rikliga regn. Detta orsakade en del förluster av ungar, särskilt hos tärnor. Stormen Ulla den 4 juli 2025 höjde havsvattenståndet till +70 cm, vilket dränkte alla bon av dvärgmås. Rekordhettan började snart därefter och fortsatte långt in på hösten.

De häckande fåglarnas totala parantal uppgick till 1 263, vilket är betydligt mindre än 1464 par föregående år. Detta beror på ejderns, måsarnas, fisktärnans och sillgrisslans minskning. Minskningen ryms inom föregående tioårsperiods variation, dock så att en minskande trend

kan ses i gässens, simändernas och gråtrutens populationsutveckling. Tordmulens parantal var detta år bara en uppskattning, eftersom botaxeringarna numera görs endast med tre års intervaller.

Bland tättingarna bjöd rörsångaren på den största överraskningen då den genomförde en lyckad häckning i vassen på Ören. Arten häckade senast på Aspskär år 1990. Silltrutarnas långa häckningshistoria hade tagit slut föregående år och under detta år sågs ingen förbättring av läget. Två silltrutar som båda förlorat sin partner föregående år dröjde sig kvar på häckningsplatserna under försommaren.

Ett intressant fenomen var att av andfåglarnas hittade bon fanns en dryg tredjedel på Enskär, de flesta helt nära vaktstugan. En sådan här stor koncentration i närheten av platser där mänskan rör sig har inte konstaterats tidigare på Aspskär. Orsaken torde vara havsörnens hårda predationstryck, vilket noterats i många andra skärgårdsområden i Finland, Sverige och Norge.

Häckningsresultat

Trots det gynnsamma vädret i juni försvann de flesta kullarna av gåsungar och alla ejderkullar i takt med att de kom ut på vattnet. Orsaken är okänd. Korparna hittade nästan alla svärtors bon med ägg, och på vattnet sågs endast en svärtkull under en enda dag under hela sommaren. Korparnas predation inleddes under den sista veckan i juni; som mest strök åtta exemplar omkring på Aspskärs öar och ögruppen Skarven under flera veckor. På Aspskärsområdet blev inte en enda tärnunge flygfärdig. En liten del dog på grund av regnen i juni, största delen togs av korparna. Föräldrafåglarna flockades kort efter ungförlusten och höstflyttningen inleddes tidigt. Av vadarnas ungar blev endast fyra strandskator och en större strandpipare flygfärdig. Fiskmåsarerna höll bättre ut mot predationen och fick sammanlagt 62 ungar på vingarna, vilket är 0,38 ungar per par. Detta är dock mindre än medeltalet 0,83 under föregående tioårs period. Bäst klarade sig igen gråtrutarna. Fastän beståndet redan länge har minskat (nu 83 par, vilket är lika lite som i början av 1970-talet), producerades 1,51 flygfärdiga ungar per par. Förra året var ungtproduktionen 1,32 flygfärdiga ungar per par. Med en sådan ungtproduktion kan populationen om ett par år (köns mogen ålder) igen börja växa, om de unga fåglarna återvänder till den koloni där de föddes.

Skräntärnornas häckning på Skarven led av havsörnarnas och korparnas predation.

Åtminstone fem till åtta korpar och flera havsörnar vistades i området under juni-juli.

Kontinuerlig predation var orsaken till att Långskarvens 43 skräntärnepar inte producerade en enda flygfärdig unge. Också alla ersättande bon i slutet av juni förstördes. Havsörnarnas och korparna tog även förra året alla ungar; då var kolonin ännu en av Finlands största, 102 par. Nu hade kolonin minskat till mindre än hälften. Det verkar som om skräntärnorna helt saknar förmågan till ett gemensamt försvar och de angriper aldrig predatorn med sin näbb. Korparna märker snabbt detta, och de skräms inte av skräntärnornas kraftiga skrånande. Under sådana här svåra predationssituationer fördrivs en allt större del av kolonin till andra platser. En del fåglar låter helt bli att häcka.

Flyttfågelobservationer

Vår

Under vårflyttningen observerades 439 617 gäss, av vilka 141 438 artbestämdes till vitkindade gäss och 123 605 till prutgäss. Av flyttande *Anser*-gäss observerades 1 357, bland dem 622 bläsgäss. Det totala antalet sjöfåglar blev igen litet; sammanlagt noterades endast 117 077 flyttande sjöfåglar. Av dessa identifierades 48 048 som alfåglar och 13 590 som sjöorrar. Av lommar noterades endast 7 435 exemplar, bland dessa artbestämdes 2 574 som storlommar och 137 som smålommar.

Flyttande vadare observerades i jämförelsevis stort antal: 31 160 exemplar. Talrikast var kärnsnäppan med 9 565 exemplar, kustpiparen med 2 017 exemplar och myrspoven med 611 exemplar. Av kustlabb sågs 177 sträckande individer.

Under våren räknades inte lokala ansamlingar av fåglar som avvek från det vanliga. Den 28.5 noterades 196 sillgrisslor, vilket är ett av alla tiders största antal. Trots det sjönk antalet häckande par från fjolårets 107 till årets 73 par. Som ny art för Aspskär observerades den 3.5 en förbiflyttande gammal havssula. Av övriga rariteter och fåtaliga arter under våren kan nämnas 23 alförrädare, två svarttärnor, en kentsk tärna, två tretåiga måsar, en stäppsångare, en höksångare, två brandkronade kungsfåglar och en blåstjärt

Höst

Flyttningsobservationerna blev på hösten jämförelsevis få, även om bemanningen under september–oktober var relativt god. Av gäss observerades 42 615 flyttande exemplar, den största delen, 36 872 individer sågs den 27.9 då de vitkindade gässen dominerade.

Sjöfågelflyttningen var överallt längs Finska vikens nordkust blygsam, och på Aspskär noterades endast en procent av föregående års antal. Även lommarnas höstflyttning var anspråkslös, endast 40 exemplar observerades. Av flyttande rovfåglar sågs 193 – av dessa var 151 sparvhökar. Även antalet tättingar var blygsamt under höstflyttningen.

Under hösten observerades ett sedvanligt antal stationära fåglar. Rödhaken var fåtalig. Som mest observerades endast 45 rödhakar på en dag och som nästmest var antalet 20. Trädkrypare fanns det gott om i september-oktober. De stationära trädkryparnas antal översteg 50 under tre dagar. Även kungsfåglarna var talrika och under åtta dagar noterades mer än 100 exemplar. Detta hände första gången redan den 5.9 och sista gången den 7.10, vilket visar att artens flyttningsperiod var lång.

Av höstens invasionsarter observerades på Aspskär mest grönsiskor, blåmesar, talgoxar och stjärtmesar. Talgoxen hade en tydlig toppnotering den 7.10 då 1 500 fåglar dröjde sig kvar på Enskär och 137 ringmärktes. Grönsiskorna hade en topp den 9.10 då 2 075 räknades.

Gråsiskorna som föregående höst varit mycket fåtaliga var ännu fåtaligare 2025 – under hela hösten observerades endast cirka 20 exemplar.

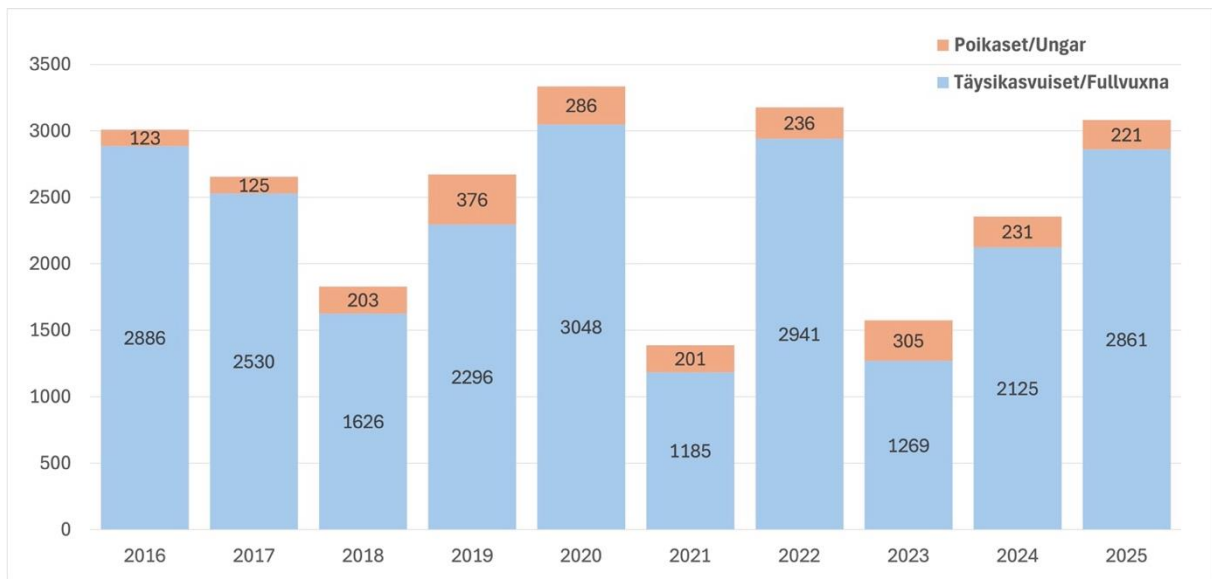
Rariteter och fåtaliga arter observerades i måttliga mängder: tre kentska tärnor, en brun glada, fyra pilgrimsfalkar, två taigasångare, två kungsfågelsångare, en höksångare, fyra blåstjärtar och en dvärgsparv.

Under året gjordes observationer av sammanlagt 176 fågelarter, vilket är något mindre än medeltalet för de senaste åren.

Ringmärkningsverksamheten

Vid Aspskärs fågelstation ringmärktes år 2025 sammanlagt 3 082 fåglar, varav 2 861 var fullvuxna och 221 ungar. Antalet ringmärkta fåglar är cirka 22 % mer än genomsnittet för den föregående tioårsperioden (2015–2024), som var 2 528 ringmärkningar. Antalet ringmärkta arter uppgick till 77. Under de föregående tio åren har artantalet i genomsnitt varit cirka 75 arter per år, med en variation mellan 64 och 84 arter per år.

Ringmärkningen av häckfåglar gjordes bland annat genom att alla knip- och storskraksholkar i området kontrollerades och ruvande honor ringmärktes eller kontrollerades. Även starholkarna kontrollerades för att följa äggläggningen och ringmärka ungarna, men en ganska stor del av ungarna år 2025 hann inte ringmärktes. I mån av möjlighet ringmärktes ungar av måsfåglar och vadare inom Aspskärsområdet och även på Skarven. Fångst och individuell märkning av adulta sillgrisslor vid boet utfördes i början av juni i samband med bobestandsräkningarna och i mindre omfattning även i juli i samband med räkningar av flygga ungar. Då ringmärktes också ungar av sillgrissla och tordmule.

Under vår- och höstflyttningen bedrevs ringmärkningsfångst med nät. På Enskär användes tio så kallade standardnät och därtill som mest ytterligare sex nät för småfåglar. Fyra rovfågelnät användes också. På Ören används sporadiskt 5–6 extra nät för småfågelfångst. Dessutom har drillsnäppor fångats med specialnät. Sju drillsnäppor försågs med benflaggor.

Av de arter som fångades i nät och ringmärktes var det största antalet kungsfåglar (952), lövsångare (299), trädkrypare (246), rödhakar (216) och talgoxar (188). Bland sjöfåglarna ringmärktes flest sillgrisslor (77), fiskmåsar (58), silvertärnor (43), tordmular (37) och fisktärnor (21). En ny ringmärkningsart var en dvärgsparv.

Sällsynta ringmärkningsarter var grågås (en tidigare ringmärkning), blå kärrhök (två tidigare), tornfalk (en tidigare), mindre hackspett (fem tidigare), blåstjärt (fyra tidigare, nu hela fem), höksångare (sex tidigare, nu två till), tajga- och kungsfågelsångare (båda endast två tidigare) samt brandkronad kungsfågel (två tidigare, nu två till).

Ringmärkningen skedde under sammanlagt 65 dagar (2024: 71). I april var ringmärkningsdagarna fem (2024: 3), i maj 15 (2024: 16), i juni 9 (2024: 11), i juli sex (2024: 10), i augusti sex (2024: 2), i september nio (2024: 8), i oktober nio (2024: 21), i november två (2024: 0) och i december fyra (2024: 0). Åtta ringmärkare var verksamma på stationen. Mest ringmärkningar utfördes av Teemu Lehtiniemi (1 297 ringmärkningar) och Martti Hario (1 006).

Ringmärkningsbyrån rapporterade under året om 321 återfynd/kontroller från Aspskär, varav merparten var så kallade närkontroller från nätfångsten. De äldsta av de på Aspskär ringmärkta fåglarna som kontrollerades på sina häcknings- eller kläckningsplatser var (den äldsta per art som listats) två 15-åriga sillgrisslor (även några 12–14-åriga), en 11-årig storskrake, en fyraårig drillsnäppa, en treårig sädesärta och en fyraårig stare. De nämnda fåglarna ringmärktes som adulta, så i egentligen var de ännu äldre.

En vitkindad gås som ringmärktes vid boet den 9.6.2023 hittades ungefär två år senare, den 10.5.2025 (sedan länge död), uppäten som kadaver på Orregrund. Ringen från en gråtrut som ringmärktes som unge 1.7.2013 kunde avläsas på en soptipp nära Riga i Lettland 13.4.2014 (avstånd 394 km). En gråtrutsunge som ringmärktes på Aspskär 11.6.1969 kontrollerades efter 12 år i Kotka (38 km nordost) den 4.7.1981. Fynduppgifterna hade troligen legat i en byrålåda en tid. Dessutom hittades ett uttorkat fågelkadaver på Aspskärskobben som visade sig vara en sillgrissla som ringmärktes som adult 34 år tidigare på Haverören. Den exakta dödstiden är inte känd och därmed inte heller fågelns ålder vid dödstillfället. En sillgrissla som ringmärktes som häckande 3.6.2013 hittades uppäten av en havsörn 12 år senare, den 4.6.2025, på Haverören.

Under året inkom också uppgifter om några fåglar som ringmärkts på andra håll. En fiskmås med gul avläsningsring 25C, ringmärkt i februari 2011 i Köpenhamn (avstånd 986 km), observerades vid Aspskär under några tillfällen 10–11 år senare mellan maj 2021 och april 2022. En lövsångare som ringmärktes 23.5.2023 vid ringmärkningsstationen Cernek i Kızılırmak-flodens delta vid Svarta havet i norra Turkiet kontrollerades på Aspskär 14 dagar och 2 171 km senare den 6.6.2023. En unge av silltrut som ringmärktes med avläsningsring 1.7.2019 i Merikarvia söder om Björneborg nådde sex års ålder när ringen kunde fotograferas och avläsas 12.7.2025 på strandklipporna vid Långskarvens sydspets. I norra Norge i Pasviks naturreservat, cirka 90 km ost-nordost om Enare, ringmärktes en ung hane av sävsparv den 24.8.2025. Den kontrollerades på Aspskär 34 dagar och 997 kilometer senare, den 27.9.2025. Inom ringmärkningsprojektet för sillgrissla kontrollerades 84 ringmärkta individer, vilket innebär att det totala antalet ringmärkta och kontrollerade sillgrisslor år 2025 var 161 (år 2024 sammanlagt 185). Av de kontrollerade sillgrisslorna hade nio (åtta ungar och en adult) ringmärkts i Sverige åren 2012–2024 (392–587 km från Aspskär). Den mest intressanta av dessa var en sillgrissla som ringmärktes som unge 10.7.2024 på Singö norr om Grisslehamn och kontrollerades redan följande sommar, 4.6.2025, på Aspskär (avstånd 415 km). Sammanlagt fem sillgrisslor som ringmärkts som ungar på Haverören under åren 2018–2023 kontrollerades som häckande på sin kläckningsplats sommaren 2025. Dessutom kontrollerades en fågel som ringmärktes 2013 nu vid 12 års ålder.

Naturvårdsåtgärder och renoveringsarbeten vid stationen

Skräp som havet fört i land samlades kontinuerligt från stränderna, men de största mängderna samlades in tidigt på våren den 23.3, 30.3 och 24.4 samt på hösten den 9.11 och 16–17.12. Vresros avlägsnades i samband med talkoarbete den 13–16.8, sammanlagt nio bestånd, och den 9.11 avlägsnades nya plantor som hade kommit upp. Ingrepp i vegetationen skedde med stöd av ett undantagstillstånd som beviljats av NTM-centralen i Nyland (UUDELY/12546/2024).

I Aspskär-området sattes under året ut två nya knipholkar, en ny starholk och sex häckningslådor för skärpiplärka.

Utöver de sedvanliga vedtalkona gjordes även mindre reparationer vid stationen, bland annat på duschrumsdraperiet samt på kopplingarna till det nya kylskåps-solpanelssystemet.

Samarbetspartners och information

Från stationen genomfördes räkningar av antalet häckande par i storskarvkolonierna i Lovisa skärgård på begäran av Finlands miljöcentral. Antalet häckande par av fåglar på Aspskär överlämnades till Forststyrelsen för användning i den nationella uppföljningen av skärgårdsfåglar och i hotbedömningar. Även uppgifter om skrântärnorna på Skarvenarkipelagen överlämnades till Forststyrelsen. Till NTM-centralen i Nyland gjordes en redogörelse över användningen av det undantagstillstånd som beviljats för verksamheten, specificerat per ö.

Föreningens övriga verksamhet under året

Utlåtanden

Under verksamhetsåret gav föreningen utlåtanden om vissa projekt som rörde miljön och markanvändningen i Lovisa. De viktigaste av dessa var två solkraftsprojekt, det ena i området Röjsjö–Sarvlax och det andra vid Tessjöträsket. I båda projekten deltog man också i diskussionerna kring programmet för deltagande och bedömning. När det gäller Tessjöträsket deltog föreningen dessutom i projektets invånarenkät samt i uppföljningsgruppens båda möten i februari och maj.

Föreningen besvarade även en kommuninvånarenkät om planeringen av stadens skogsstrategi och deltog i en workshop som ordnades i juni på basis av resultaten.

Befrämjande av naturintresset

Till föreningens målsättningar har sedan länge hört att befrämja naturintresset i östra Nyland. Det har skett bl.a. genom att arrangera exkursioner i den östnyländska naturen. År 2025 ordnade föreningen fyra exkursioner. Vårexkursionen gjordes som en stadsvandring i Lovisa den 22.3. Den 6.6 företogs en traditionell nattsångarexkursion till trakterna kring Teutjärvi, till Lappträsk och Liljendal Sävträsk. En sommarexkursion gjordes 9.8 till Lövö i Lovisa skärgård. Den 4.10 var det dags för en höstexkursion till Lappträsk där tusentals gäss rastade på Lappträsket och på åkrarna.

Den 14.11 arrangerade föreningen en traditionell naturbildskväll i Lovisa. För bildvisningen stod ornitologen Jyrki Normaja. Han visade två bildserier, den ena med Jurmos fåglar som tema och den andra med titeln ”Det finländska ljuset”.

Föreningen är sedan länge lokalförening inom centralorganisationen Natur och Miljö och har under året upprätthållit kontakten till centralorganisationen.

Föreningens ekonomiska situation och medlemskår

Verksamheten på Aspskär har varit möjlig tack vare ekonomiskt stöd från Lovisa stads byggnads- och miljönämnd och Aktiastiftelsen. Vuokko naturvårdsstiftelse beviljade föreningen ett bidrag, med vars hjälp man bland annat kunde täcka kostnader som uppstått för nya fågelholkar, strandstädning och bekämpning av vresros. Alla bidragsgivare tackas härmed. Ett stort tack riktas också till vaktmanskapet för deras insats för naturskyddet och fågelforskningen på Aspskärs naturskyddsområde.

Medlemskåren har utgjorts av två slags medlemmar. En del har betalt sin årsavgift direkt till föreningen, medan övriga har betalt medlemsavgiften via centralorganisationen Natur och Miljö. Föreningen hade i slutet av året 78 medlemmar.

Fågelflyttningen följs noggrant med på Aspskär. Foto Jonas Häggblom.

Aspskärs stränder städades i flera omgångar 2025. Foto: Jonas Häggblom.

Flera andfåglar såsom viggen fick inte ut en enda flygg unge 2025. Foto: Staffan Weckman.

Tobisgrisslorna häckade på Enskär, Kobben och Haverören. Foto Staffan Weckman.

En brandkronad kungsfågel som fastnat i ringmärkarnas nät. Foto: Jonas Häggblom.